

Przygotowanie tekstów naukowych i krytyczna analiza tekstu

Monika Musiał

Instituut Chemii

Uniwersytet Śląski w Katowicach

Literatura

- Beata Stępień, Zasady pisania tekstów naukowych: prace doktorskie i artykuły, PWN, Warszawa 2016
- Piotr Siuda, Piotr Wasylczyk, Publikacje naukowe: praktyczny poradnik dla studentów, doktorantów i nie tylko, PWN, Warszawa 2018
- Andrzej Markowski, Słownik poprawnej polszczyzny, Wiedza, Konin 2021
- Bogusław Dunaj, Słownik języka polskiego, Wiedza, Konin 2021

Typy publikacji

- publikacja oryginalna (ang. research paper)
- artykuł przeglądowy (ang. survey, literature review) a także meta-analizy innych wyników
- komunikaty o wynikach badań
- recenzje naukowe
- komentarze, listy, etc.
- studium przypadku
- wytyczne, zalecenia
- raporty, sprawozdania
- książki naukowe (rozprawy, monografie, ...)
- książki wieloautorskie i materiały konferencyjne
- encyklopedie, słowniki

Podział artykułów naukowych (najważniejszych)

- publikacja oryginalna - publikacja prezentująca nowe, nieopublikowane wcześniej wyniki badań
- komunikat (doniesienie naukowe) - krótkie doniesienie o najnowszych rezultatach badawczych o szczególnym znaczeniu (ze względu na ich wagę wydawane są najszybciej jak jest to możliwe dla danego wydawnictwa)
- artykuł przeglądowy - obszerna analiza opublikowanych już treści
- artykuł recenzyjny - tekst zawierający krytyczną analizę i ocenę publikacji naukowej opublikowany np. w ramach dyskusji polemicznej

Pisanie prac naukowych

- Temat - ma nawiązywać do istoty oraz celu artykułu, a także tematyki czasopisma
- Treść - esencja naukowej pracy (eliminacja wszelkich nieścisłości, wyjaśnienie specjalistycznych terminów, argumentacja przejrzysta)
- Bibliografia - przedstawienie innych prac, na których opiera się publikacja

Przykładowa lista pytań

- Czy artykuł mieści się w tematyce czasopisma?
- Czy przedmiot badań został jasno wskazany?
- Czy artykuł odnosi się do ważnej literatury przedmiotu?
- Czy przegląd literatury wskazuje ważne punkty wyjścia do dalszych rozważań?
- Czy wszystkie ważne terminy i pojęcia zostały wyjaśnione?
- Czy argumentacja jest zaprezentowana w sposób klarowny?
- Czy wszystkie nieścisłości zostały wyeliminowane?

Tworzenie pracy naukowej – > pisemna praca naukowa

Proces - główne części składowe:

- wybór tematu pracy
- zdefiniowanie problemu badawczego
- przegląd literatury i innych źródeł
- ustalenie aktualnego stanu badań w zakresie przyjętej tematyki
- sformułowanie hipotez
- wykonanie projektu badań
- poszukiwania i pomiary
- analiza danych
- interpretacja rezultatów
- publikacja lub raport naukowy

Tworzenie pracy naukowej

- Tytuł
- Autorzy
- Streszczenie
- Wprowadzenie
- Część główna
- Wnioski
- Oświadczenia i podziękowania
- Spis literatury

Język - styl naukowy tekstu

Cechy:

- brak emocjonalnego nacechowania języka
- obfitość terminów naukowych
- szerokie zastosowanie wyrazów określających relacje między pojęciami (spójników, przymków, przysłówków, ...)
- stosowanie zdań rozbudowanych
- starannie przemyślana, uporządkowana, logiczna kompozycja tekstu

Tytuł i Abstrakt

- Tytuł - zwięzła ale trafna informacja o poruszonym problemie badawczym; powinien zachęcać do przeczytania tekstu, jasno identyfikować pole badawcze, wskazywać co osiągnięto i jak, wzbudzać ciekawość czytelnika
- Abstrakt - krótki, informacyjny tekst - wizytówka
 - problem badawczy
 - cel, hipoteza
 - opis metody badawczej
 - główne wyniki - rezultaty
 - konkluzja
 - rekomendacje

Pytania:

- Co badam i dlaczego?
- Co nowego te badania wnoszą?
- Jak badałem?
- Jakie metody badawcze zostały użyte?
- Jakie są główne wyniki?
- Co to wszystko oznacza?

- Wprowadzenie (wstęp) - idea badań; ulokowanie w polu naukowym, wskazanie nieodkrytych obszarów, wyjaśnienie celu badań
- Materiały i Metody - jak doszliśmy do wyników; co badałem?, jak badałem?, jakich metod badawczych użyłem?
- Rezultaty i Dyskusja - porządkujemy i ustalamy zawartość artykułu poprzez opis tego co osiągneliśmy i co to oznacza; przedstawiamy wyniki poprawnie stosując ilustracje i tabele, prezentujemy wyniki niczym ciekawą historię
- Konkluzje - rozbudowana odpowiedź na postawione pytanie badawcze, główny przekaz, który ma zapamiętać czytelnik (take home message); podkreślenie kluczowych informacji, perspektywa - co to wszystko znaczy

Referencje - pokazanie, co zostało zrobione wcześniej i gdzie plasują się nasze badania; odesłanie czytelnika do opisanych już zagadnień, które będą pomocne w zrozumieniu tekstu.

Przegląd literatury

Przegląd literatury powinien stanowić podstawę każdej publikacji i być dokonany rzetelnie i skrupulatnie. Zapoznanie się z aktualnym stanem wiedzy to podstawa. Umożliwia ona nakreślenie tła dla naszych badań.

Jasność i spójność

Jeśli używamy skrótów rozwińmy je pisząc po raz pierwszy w treści.

Poświęćmy stosunkowo sporo uwagi tytułowi, abstraktowi, wnioskowi i słowom kluczowym.

Instrukcja dla autorów

Przestrzeganie instrukcji minimalizuje ryzyko odrzucenia publikacji ze względu na wymogi techniczne.

Wytyczne dla autorów zawierają również informacje o strukturze artykułu - nie bagatelizujemy, czytamy i zwracamy uwagę na te części, które są obowiązkowe jak również sprawdzamy, które są dowolne.

Podziękowania

- skierowane do osób, które przyczyniły się do powstania artykułu
- skierowane do instytucji finansujących badania

List do edytora (cover letter or letter to the editor)

W tym krótkim liście musimy przekonać redaktora, że nasze badania są nowe, ważne i co najważniejsze ciekawe dla szerokiego grona czytelników.

Co taki list powinien zawierać:

- co chcemy opublikować
- streszczenie najważniejszych wyników podkreślając co jest nowe, ciekawe, nieoczekiwane

Sample cover letter

Your Name
Your Affiliation
Your Address

Date

Dear [Editor name],

On behalf of my co-authors, I am pleased to submit our manuscript, "title of article", for consideration for publication as an original research (a review, ...) in *title of the journal*. None of the authors has a financial or other conflict of interest. We confirm that the work is original and has not been published elsewhere, nor is it currently under consideration for publication elsewhere.

In this paper, we report on /show that This is significant because We believe that this manuscript is appropriate for publication by [journal name] because it [specific reference to the journals' Aims and & Scope].

[Explain the significance and novelty of the work, the problem that is being addressed. Briefly describe the research you are doing in your paper, why it is important, why the readership of the journal would be interested in it.]

Thank you for your consideration of this manuscript.

Sincerely,

[Your name]

Recenzja artykułu

Redaktor wstępnie weryfikuje zgłoszenia i decyduje czy manuskrypt spełnia podstawowe wymogi (tematyka/profil wydawnictwa, poprawność językowa).

Redakcja zaprasza niezależnych recenzentów z odpowiednimi kwalifikacjami do sporządzenia recenzji.

Recenzja artykułu

Kryteria oceny manuskryptu:

- ważność zawartych wyników badań pod kątem profilu czasopisma
- oryginalność wyników badań
- spójność pracy
- poprawność merytoryczna prezentowanych metod badawczych
- uwzględnienie w streszczeniu (abstrakcie) wszystkich niezbędnych składowych, to samo dotyczy tytułu - uwzględnienie niezbędnych informacji
- dobrze dobrana literatura - kompletność i aktualność
- struktura i organizacja artykułu - zgodność z wymogami czasopisma
- efektywne użycie rysunków i/lub tabel
- właściwa długość manuskryptu

Recenzent pisze komentarz dotyczący recenzowanej pracy.

Odpowiedź od redaktora

- przyjęcie do publikacji bez zmian (publish as is)
- przyjęcie po niewielkich poprawkach (publish after minor revisions)
- przyjęcie po istotnych poprawkach (publish after major revisions)
- odrzucenie (reject)

Sample Author Response Letter

Date

Dear [Editor name],

We appreciate you and the reviewers for your precious time in reviewing our paper, ".....", and providing valuable comments. It was your valuable and insightful comments that led to possible improvement in the current version. The authors have carefully considered the comments and tried our best to address every one of them. Below we provide the point-by-point responses. All modifications in the manuscript have been highlighted in red.

Sincerely,

[Your name]
Your Affiliation
Your Address

- ma stanowić nowy, oryginalny wkład w naukę

Tradycyjna forma rozprawy doktorskiej - składowe

- Strona tytułowa
- Streszczenie, abstract
- Spis treści
- Wstęp (przedstawienie i uzasadnienie problemu badawczego, co jest przedmiotem pracy, cel oraz tezy i hipotezy, metodyka badawcza, krótki opis struktury pracy)
- Uzasadnienie tematyki/część teoretyczna
- Metodyka (opis zbioru zastosowanych metod wraz z uzasadnieniem ich doboru)
- Rezultaty i dyskusja
- Konkluzje (najistotniejsze osiągnięcia naszej pracy, można też wskazać na ewentualne wykorzystanie rezultatów pracy)
- Bibliografia
- Załączniki

Dołączamy streszczenie.

Koniecznie sprawdzić:

- odwołania do literatury, tj. czy każda pozycja literaturowa wymieniona w spisie literatury jest wspomniana w tekście i na odwrót
- generalnie prawidłowość wszelkich odsyłaczy w tekście (powoływanie na rysunki, wzory, tabele, podrozdziały, pozycje bibliograficzne itd.)
- precyzyjność wykonania spisu literatury
- jednorodność skrótów